Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2020-02403

EUE Rönty Osmo(UM), Hörman Ari(UM), Kytölä Tapio(UM), Pehkonen Roosa(UM), Fallenius Sanna-Helena(MMM), Orasmaa Tuuli(MMM)

22.09.2020

Asia
Maatalous- ja kalastusneuvosto 21.9.2020

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 21.09.2020

Keskusteltiin yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen keskeisistä osatekijöistä: vihreästä arkkitehtuurista, suorien tukien järjestelmästä sekä uudesta toimeenpanomallista. Keskustelun tarkoitus oli pohjustaa neuvoston yleisnäkemyksen saavuttamista lokakuun maatalous- ja kalastusneuvostossa. Ministereillä oli halua pyrkiä kompromissiin, mutta puheenjohtajavaltion tulee vielä hioa kompromissitekstiä erityisesti vihreästä arkkitehtuurista. Suomen lisäksi useat muut jäsenmaat korostivat, että YMP:n molempien pilareiden panos ympäristö- ja ilmastotoimien edistämiseen on voitava ottaa joustavalla tavalla huomioon.

Kuultiin komission tilannekatsaus maataloustuotteiden kansainvälisestä kaupasta. Komissio totesi EU:n elintarvikeviennin kasvaneen alkuvuonna kahdella prosentilla covid-kriisistä huolimatta, kun tuonti lisääntyi samaan aikaan prosentilla. Komissio päivittää vuonna 2016 tehdyn eri kauppasopimusten kumulatiivisen vaikutuksen arvioinnin. Jäsenmaat olivat tyytyväisiä siihen, että päivitys tehdään. Brexitiä sekä USA:n tuonnin esteitä pidettiin suurina haasteina. Tuontituotteille tarvitaan vastaavat standardit kuin EU:n omalle tuotannolle, nousi esiin usean jäsenmaan puheenvuorossa.

Neuvoston muissa asioissa Italian ja Tsekin aloitteesta keskusteltiin elintarvikepakkausten ravintoarvomerkinnöistä, joista Saksan johdolla pyritään syksyn aikana joulukuun mennessä valmistelemaan neuvoston päätelmät. Neuvoston muissa asioissa Tsekin valtuuskunta myös esitti komission harkittavaksi täydellistä häkkikanalakieltoa koko EU:ssa vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi neuvosto sai muissa asioissa tiedonannon viikko sitten Saksasta, Brandenburgista läheltä Puolan rajaa villisioista löydetystä afrikkalaisesta sikarutosta. Komissio ei tässä vaiheessa luvannut uusia toimenpiteitä sianlihamarkkinoiden tukemiseksi.

Avauspuheenvuorossaan neuvoston puheenjohtaja, Saksan Klöckner, onnitteli 60-vuotiasta maatalouden erityiskomiteaa. Hän totesi, että yhteinen maatalouspolitiikka on ollut tärkeässä roolissa EU:n poliittisen integraation kannalta, ja sen ydintehtävä on ennallaan.

1. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 10498/20 mukaisena.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muut kuin lainsäädäntöasiat (10715/20)
b) Lainsäädäntöasiat (10716/20)

A-kohdat hyväksyttiin.

3. YMP vuoden 2020 jälkeen -uudistuspaketti

Asetus YMP:n strategiasuunnitelmista (10729/20)

Puheenjohtaja avasi keskustelun toteamalla, että on todella tärkeää saavuttaa yleisnäkemys lokakuun 2020 maatalous- ja kalastusneuvostossa. Hän viittasi myös samanaikaisiin biodiversiteettistrategian ja Pellolta pöytään –strategian keskusteluihin ja totesi, että on tärkeää saada kaikki rinnakkaiset prosessit toimimaan yhteen. Puheenjohtaja viittasi myös Euroopan parlamentin valmisteluun. Parlamentin äänestystä YMP:n uudistuksesta on kaavailtu lokakuun täysistuntoon.

Puheenjohtaja totesi, että vihreä arkkitehtuuri on yksi isoimmista kokonaisuuksista, joista pitää löytää yhteisymmärrys. Puheenjohtajan mukaan ministerit ovat jo todenneet, että kunnianhimoa tulee nostaa. Nyt sopu monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) on saavutettu ja rahoituksen taso on selvillä.

Puheenjohtaja viittasi puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjaan, jossa ehdotetaan ekojärjestelmien pysymistä pakollisina sekä vähimmäisrahoitusosuutta suorista tuista ekojärjestelmän tuille. Näin voidaan taata niiden korkea taso kaikkialla Euroopassa.

Puheenjohtajan mukaan huolet varojen menettämisestä ohjelmakauden alussa ovat oikeutettuja ja sen vuoksi puheenjohtaja on pyrkinyt löytämään joustoa alkukaudelle. Jos ekojärjestelmien tuet eivät ole niin suosittuja kuin jäsenmaa on arvioinut, voi varoja siirtää muihin suoriin tukiin. Puheenjohtaja kuitenkin korosti, että kyseessä ei ole mikään ”laissez-faire” –sääntö vaan jäsenmaan pitää pyrkiä tekemään ekojärjestelmistä kunnianhimoisia ja mahdollisimman houkuttelevia.

Puheenjohtaja totesi, että he ovat tausta-asiakirjassaan myös vieneet MFF-päätöksen kirjaukset mukaan tekstiin ja viitanneet myös uuteen toimeenpanomalliin. On tärkeää löytää ratkaisu kaikista jäljellä olevista elementeistä, jotta päästään neuvottelemaan.

Puheenjohtaja kertasi vielä esittämänsä kysymykset:

> 1) Miten arvioitte puheenjohtajavaltion lähestymistapaa YMP:n vihreässä arkkitehtuurissa? Mitkä YMP:n osatekijät olisivat mielestänne tarkoituksenmukaisimpia, jotta tulevan YMP:n ympäristö- ja ilmastokunnianhimosta saataisiin vaikuttava ja uskottava?
>
> 2) Yhdyttekö puheenjohtajavaltion ehdotuksiin, joilla lisätään joustavuutta kohdentaa suoria tukia? Näettekö tarvetta lisäohjeistukselle, jotta suorien tukien järjestelmää käytettäisiin yhdenmukaisemmin koko EU:ssa?
>
> 3) Mitkä säännökset ovat mielestänne tärkeimpiä, jotta saavutetaan tasapaino paremman politiikan toimeenpanon sekä hallinnollisen yksinkertaistamisen välillä? Mitä osatekijöitä tulisi vahvistaa tasapainon parantamiseksi?

Komissaari Wojciechowski totesi, että komission ykkösprioriteetti on saada sopu aikaan yhteisestä maatalouspolitiikasta mahdollisimman pian. Komissaarin mukaan onkin tärkeää etsiä luovia ratkaisuja yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. Komissaari viittasi MFF-ratkaisuun ja siitä kumpuaviin asetustekstiehdotuksiin. Komissaari painotti, että vaikka MFF-ratkaisu puolsi vapaaehtoista tukikattoa, on tärkeää muistaa tukien kohdentaminen niitä todellisuudessa tarvitseville. Tasapuolisen kilpailun takaamiseksi olisi tärkeää, että tukikatto olisi mahdollisimman yhtenäinen jäsenmaissa. Komissaari kannusti jäsenvaltioita kohdentamaan tukia uudelleenjakotuen avulla tai muilla strategiasuunnitelmaan sisällytettävillä toimenpiteillä. Komissaari viittasi myös yhteisrahoitusprosentteihin ja totesi työstävänsä tekstiä puheenjohtajavaltion kanssa asiasta.

Komissaari totesi, että komissio luonnollisesti tukee puheenjohtajan ehdotusta pakollisesta ekojärjestelmästä ja vähimmäisrahoituksen varaamisesta ekojärjestelmille. Komissaari painotti, että tämä ei kuitenkaan yksin ratkaise kunnianhimon kasvattamista, vaan siihen vaaditaan se, että ekojärjestelmät ovat sisällöltäänkin korkeatasoisia. Komissaari totesi, että komission alkuperäisessä ehdotuksessa oli jo joustoa suorien tukien maksamisessa.

Komissaari viittasi myös biodiversiteettistrategiaan ja ehdollisuuden ei-tuottaviin aloihin. Komissio suhtautuu positiivisesti niiden minimitason määrittämiseen EU-tasolla. On kuitenkin huolehdittava, että vaatimus on oikeasti vaikuttava, jotta vältytään samanlaiselta kritiikiltä kuin mitä annettiin viherryttämisen EFA-ratkaisussa. Komissio haluaa kaiken maatalousmaan mukaan ja pitäisi keskittyä vain ei-tuottaviin aloihin, sillä se tuo aitoa vaikuttavuutta. Komissaari totesi myös, että II pilarin tuet ovat yhtä lailla tärkeitä ja 30 % vähimmäisrahoitusosuus takaa kunnianhimon. Mukaan ei tule laskea luonnonhaittakorvausta, sillä se ei ole kohdennettu ympäristösitoumus.

Komissaari viittasi myös suorien tukien yksityiskohtiin, tosiallisen viljelijän määritelmään, kansalliseen siirtymäajan tukeen, nuorten viljelijöiden tukeen ja indikaattoreihin. Komission mielestä tulosindikaattori 18:n jakaminen on kannatettava idea. Tosin maisemapiirre-elementti puuttuu edelleen. Komissaari totesi, että asiantuntijat jatkavat vielä indikaattoreiden työstämistä.

Suomi suhtautui varauksella ekojärjestelmän pakollisuuteen sekä pakolliseen vähimmäisrahoitukseen ja korosti II pilarin merkitystä. Suomi piti hyvänä Itävallan esittämää mallia, jossa merkittävät II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimet voitaisiin ottaa huomioon ekojärjestelmän vähimmäisrahoitusta laskettaessa. GAEC 9 –vaatimukselle ei tarvittaisi EU-tason vähimmäisprosenttia. Mikäli tällainen asetetaan, 5 % taso olisi sopiva ja tietyt tuottavat alat (mm. kerääjäkasvit, joilla ei käytetä kasvinsuojeluaineita) tulisi huomioida. Toisessa kysymyksessä Suomi kannatti rahoituksellisen joustavuuden lisäämistä eikä nähnyt tarvetta suorien tukien järjestelmän muuhun yhdenmukaistamiseen jäsenmaiden välillä. Kolmannessa kysymyksessä yksinkertaistamista voitaisiin lisätä poistamalla ehdollisuuden järjestelmästä eläinten rekisteröintiä ja tunnistamista koskevat lakisääteiset velvoitteet, sillä niitä viljelijän tulee noudattaa muutoinkin.

Vihreästä arkkitehtuurista käydyssä keskustelussa nousi vielä joitakin linjaeroja jäsenmaiden välillä. Ekojärjestelmille asetettavaa pakollista vähimmäisrahoitusosuutta kannatti vajaat kymmenen jäsenmaata. Jotkut korostivat, että rahoituksen joustavuutta tulee vielä lisätä, jotta pakollista vähimmäisprosenttia voidaan kannattaa. Kymmenisen maata, ml. Suomi, puolestaan suhtautui varauksella tai vastusti vähimmäisprosentin asettamista tai pakollista ekojärjestelmää.

Puheenjohtajavaltion ehdotus lisäjoustavuudesta ensimmäisten kahden vuoden ajan ekojärjestelmissä sai tukea. Kuitenkin muutamat jäsenmaat toivat esiin, että joustavuutta pitäisi lisätä koko ohjelmakauden ajaksi, ei vain ensimmäisille vuosille.

Itävalta oli tehnyt neuvoston alla ehdotuksen mallista, jossa voitaisiin ottaa huomioon jäsenmaan merkittävä panos II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimiin ja vähentää näin ekojärjestelmille vaadittavaa

rahoitusta. **Itävallan mallia tuki Suomen lisäksi muutama jäsenmaa** ja Itävalta pyysi puheenjohtajamaata ottamaan mallin maatalouden erityiskomitean keskusteluun.

Useimmat jäsenmaat pitivät 5 % tasoa sopivana ehdollisuuden GAEC 9 –vaatimukselle ja jotkut korostivat, että taso ei voisi olla tätä korkeampi. Yhteistä EU-tason vähimmäisprosenttia vastusti pari jäsenmaata. Suuri osa piti puheenjohtajamaan kaksiportaista lähestymistapaa hyväksyttävänä. Tällöin vähimmäisprosentti olisi alhaisempi, esimerkiksi 3 %, jos jäsenmaa päättää laskea prosenttiin mukaan vain ei-tuottavat alat. Ruotsi, Suomi ja Viro toivat esiin, että metsävaltaisilla alueilla tulisi voida huomioida maatalousmaan monimuotoisuutta lisäävä vaikutus. Eräät maat toivat esille sen, että ekologisen alan vaatimusta ei pitäisi soveltaa pienille tiloille.

Viitisen jäsenmaata nosti esiin **pientuottajien vapauttamisen ehdollisuuden valvonnasta ja sanktioista** ja Unkari myös kannatti vapauttamista ehdollisuuden vaatimuksista. Muutama jäsenmaa tuki yleisesti yksinkertaistamista pienviljelijöiden kohdalla.

Toisessa kysymyksessä **jäsenmaat olivat pitkälti tyytyväisiä puheenjohtajamaan esityksiin rahoituksen joustavuuden lisäämiseksi**. Latvia muistutti, etteivät EUCO:n päätelmät MFF:stä ole tulkintakysymyksiä, vaan ne asettavat selkeät raamit. Pari jäsenmaata piti kuitenkin tärkeänä vielä keskustella siitä, miten EUCO:n päätöksiä tulkitaan.

Kuusi jäsenmaata nosti esiin **tuotantoon sidotut tuet**. Slovakia ja Tšekki olivat valmiita nostamaan tukitasoa vielä runsaasti nykyisestä ja Puola laajentamaan soveltamisalaa (siat, siipikarja). Ruotsi ja Alankomaat muistuttivat, ettei tuotanto saa nousta tuotantoon sidottujen tukien seurauksena. Pari jäsenmaata halusi lisäksi selkeyttä tosiasiallisen viljelijän määritelmään.

Kolmas kysymys yksinkertaistamisesta sai jäsenmailta odotetun vastaanoton: **hallinnollisen taakan vähentämistä painottivat lähes kaikki jäsenmaat**. Muutamat jäsenmaat totesivat, että ollaan vielä kaukana toivotusta yksinkertaisuudesta. Konkreettisena esimerkkinä nostettiin indikaattorijärjestelmä, johon toivottiin vielä joitakin muutoksia. Pari jäsenmaata piti tärkeänä vähentää tuloksellisuusraportointia kahteen kertaan ohjelmakauden aikana (ohjelmakauden puolivälissä ja lopussa).

Kokonaisuudessaan keskustelussa nostettiin esiin vielä useita eriäviä mielipiteitä. Kuitenkin jäsenmaat osoittivat valmiutta kompromissin löytämiseksi keskeisissä kysymyksissä. Muutama jäsenmaa nosti esiin lisäksi YMP:n siirtymäkauden ja piti tärkeänä edetä nopeasti siirtymäkauden asetuksen hyväksymisessä.

Komissaari Wojciechowski totesi lopetuspuheenvuorossaan, että neuvosto on lähellä kompromissia. Komissio lähettää suositukset kansallisia strategiasuunnitelmia varten melko pian. Suositukset ovat ehdotuksia eivätkä velvoittavia, ja ne helpottavat neuvotteluja strategiasuunnitelmien hyväksymisestä.

Puheenjohtaja totesi yhteenvetonaan, että puheenjohtajisto huomioi jäsenmaiden kommentit työstäessään asetustekstiä, mutta tehtävä ei ole helppo. Valmiutta yhteisymmärryksen löytymiseksi kuitenkin oli. Puheenjohtaja totesi mm., että jotkut tukivat puheenjohtajamaan ehdotusta ekojärjestelmän kaksivaiheisesta lähestymistavasta, mutta joustavuutta olisi hyvä lisätä koko ohjelmakauden ajaksi. Monet sanoivat, että II pilarin toimet tulisi huomioida. GAEC 9:n vähimmäisprosentti voisi joidenkin mielestä olla 5 % ja jotkut haluaisivat määrittää prosentin jäsenmaakohtaisesti.

Puheenjohtaja muistutti, ettei EUCO:n päätöstä tukikatosta ja 100 000 euron rajasta voida sivuuttaa. Jotkut haluavat kuitenkin vielä tarkastella kysymystä.

Siirtymäkauden asetuksesta puheenjohtaja huomautti, että puheenjohtajistolla on joustava mandaatti asetuksen edistämiseksi. Euroopan parlamentista saadaan tällä viikolla lisätietoja etenemisestä.

4. Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset

Komissio esittelee (10731/1/20 REV 1)

Komissaari Wojciechowski totesi, että covid-kriisi ei vaarantanut elintarvikkeiden saatavuutta unionissa, mutta se nosti esille maatalouden sinnikkään kestävyyden ja lyhyiden ruokaketjujen merkityksen. Alkuvuonna EU:n maatalousvienti kasvoi kahdella prosentilla 75,8 miljardiin euroon ja tuonti lisääntyi prosentilla 52,7 miljardiin euroon. Kysyntää vähensivät Yhdysvaltojen tuonnin rajoitukset sekä Yhdistyneen kuningaskunnan ja covid-kriisin aiheuttama kysynnän vähentyminen. Pitkällä aikavälillä globaali väestönkasvu ja vaurastuminen lisäävät kysyntää.

Komissaarin mukaan Kiinan ja USA:n välillä saavutettiin maantieteellisistä merkinnöistä (GI) sopimus, jonka ansiosta Kiina tunnustaa 100 EU:n GI-tuotetta ja EU 100 kiinalaista tuotetta. Sopimuksen on määrä astua voimaan ensi vuoden alussa. Vuonna 2019 tehtiin vapaakauppasopimukset Vietnamin, Singaporen ja Mercosurin kanssa ja kuluvana vuonna Meksikon kanssa. Neuvottelut jatkuvat Australian, Indonesian ja Uuden-Seelannin kanssa. Vienti Japaniin ja Kanadaan on lisääntynyt merkittävästi kauppasopimusten soveltamisen alettua.

Kauppasuhteita Yhdysvaltojen kanssa paransi komissaari Hoganin viime töinään neuvottelema minisopimus, joka koski mm. hummereita. Venäjän vuonna 2014 käyttöön ottama elintarvikkeiden tuontikielto jatkuu edelleen.

Komissio julkistaa ennen vuoden loppua päivityksen eri kauppasopimusten vaikutuksista EU:n markkinoille. Vuonna 2016 tehtyä arviota laajennetaan koskemaan Mercosurin, Meksikon ja Japanin kauppasopimukset.

Peräti 21 jäsenmaata piti puheenvuoron. Kaikissa puheenvuoroissa oltiin tyytyväisiä siihen, että komissio päivittää kumulatiivisen vaikutusarvioinnin. Kaikilla sektoreilla kauppa ei ole kehittynyt suotuisasti. Useimmat korostivat sitä, että tuontituotteiden pitää täyttää samat standardit kuin unionin oman tuotannon. Huoli oli kauppakiistasta Yhdysvaltojen kanssa, jossa elintarvikevienti on ollut sijaiskärsijä. Moni nosti esille myös kiistan Yhdistyneen kuningaskunnan sopimuksessa.

Loppupuheenvuorossaan komissaari kehotti olemaan tyytyväinen, koska EU:lla on positiivinen tasapaino maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden kaupassa. Hänen mukaansa EU:n elintarvikkeiden korkea laatu ja turvallisuus ovat tässä suuri apu. Vihreän kehityksen ohjelma, pellolta pöytään strategia ja biodiversiteettistrategia edistävät edelleen korkeita standardeja.

Mercosur-sopimuksen yhteydessä komissio lupasi miljardin euron tukipaketin, mikäli sopimuksesta aiheutuu markkinahäiriöitä. Tämä lupaus on edelleen voimassa, Wojciechowski vakuutti. Kansainvälisen kaupan kasvamisen lisäksi on tärkeää, että kuluttajien tietämys EU:n tuotteista lisääntyy myös sisämarkkinoilla, jotta paikallinen maataloustuotanto ja elintarviketeollisuus menestyvät.

Puheenjohtaja painotti kaupan säilymistä tärkeänä mukaan lukien ratkaisun hakeminen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Sopimukseen ei pidä kuitenkaan mennä hinnalla millä hyvänsä. Toimiva kauppa edellyttää maailmankauppajärjestön WTO:n toimintaa. Sen lisäksi kahdenväliset sopimukset ovat tärkeitä. Meneillään olevia kauppakonflikteja on pyrittävä ratkaisemaan.

Muut asiat

5. a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

i) YMP vuoden 2020 jälkeen -uudistuspaketti

Bulgarian, Espanjan, Italian, Kreikan, Kroatian, Kyproksen, Latvian, Luxemburgin, Puolan, Ranskan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tšekin ja Unkarin yhteinen julkilausuma tarpeesta kehittää kasviproteiineja Euroopan maataloudessa
Ranskan valtuuskunnan tiedotusasia (10813/1/20 REV 1)

Ranska esitteli yhteisen julkilausuman. Valkuaiskasvit ja erityisesti palkokasvit ovat tärkeitä sekä ympäristön että talouden kannalta, ja niillä voidaan vastata Pellolta pöytään –strategian tavoitteisiin. Covid-kriisi on osoittanut, että EU:n valkuaisomavaraisuutta on parannettava sekä ihmisravinnossa että rehuissa. Tuotantoon sidottua tukea tulisi voida käyttää tähän tarkoitukseen ilman muita perusteluja. Ranska kiitti 14 jäsenmaata, jotka liittyivät julkilausumaan. Allekirjoittajamaista käyttivät tukipuheenvuoron Kreikka ja Unkari, jonka mielestä GMO-vapaa soijan tuotanto antaisi EU:lle kilpailuetua.

Belgia tuki aloitetta. Myös Itävalta kannatti aloitetta, mutta ei halua kasvattaa tuotantoon sidottua tukea, vaan tukisi valkuaiskasveja mieluummin ekojärjestelmien kautta. Tanska tuki ajatusta laajemmasta valkuaisomavaraisuudesta, koska näin voidaan vähentää metsäkatoa kolmansissa maissa. Valkuaisaineiden lähteitä tulisi laajentaa mm. nurmeen ja hyönteisiin. Vihreän biomassan käyttöä kiertotaloudessa tulisi tutkia. Tuotantoon sidottu tuki taas ei miellytä Tanskaa.

Suomi piti valkuaisomavaraisuuden kehittämistä tärkeänä maatalouden kriisinkestävyyden kannalta, mutta haluaisi tarkastella laajemmin kaikkia valkuaisen lähteitä, mukaan lukien mm. öljykasvit ja nurmi. Suomi tuki julkilausuman ajatuksia tuotantosidonnaisen tuen käytöstä sekä panostuksesta tutkimukseen ja innovointiin. Lisäksi on jaettava tuotanto- ja tutkimustietoa ja kehitettävä kuluttajainformaatiota.

Komissaari Wojciechowski piti tärkeänä vähentää EU:n riippuvuutta tuontisoijasta. EU on laajasti omavarainen monissa rehukomponenteissa, mutta se tuottaa vain 6,5 % käyttämästään soijasta. Kyse ei ole pelkästään ruokaturvan vahvistamisesta, vaan myös ruuan tuotannon negatiivisten ympäristövaikutusten vähentämisestä kolmansissa maissa. Kotimaisten valkuaislähteiden tuotantoa on kasvatettava ja lyhennettävä tuotantoketjuja. YMP:n uudistusehdotuksiin sisältyy tähän keinoja. Valkuaiskasveille voidaan mm. maksaa ylimääräinen 2 % osuus tuotantoon sidottua tukea, ja jäsenmaat voivat suunnitella tukijärjestelmänsä paikallisten tarpeiden mukaan. Tutkimuksessa on panostettava vaihtoehtoisten valkuaislähteiden etsimistä sekä ruuaksi että rehuksi.

ii) Asetus YMP:n siirtymäsäännöistä

POSEI-ohjelmalle seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä osoitettava rahoitus
Espanjan valtuuskunnan tiedotusasia, jota Ranskan valtuuskunta kannattaa (10916/1/20 REV 1)

Espanja esitteli Ranskan kanssa tekemänsä muistion, jossa maat vaativat merentakaisien alueiden tukien korottamista vastaamaan nykyisen rahoituskauden lukuja. Portugali ja Kreikka tukivat aloitetta. Komissaari Wojciechowski totesi, että rahoituskehysehdotukseen sisältyi suorien tukien ja mm. POSEI-määrärahojen alentaminen 3,9 prosentilla. Maatalouden suoria tukia nostettiin neuvotteluissa, mutta POSEI-allokaatioon ei Eurooppa-neuvosto puuttunut. Siitä syystä tukien korotus merentakaisilla alueilla olisi Eurooppa-neuvoston päätösten vastaista.

b) Elintarvikkeiden ravintoarvomerkinnät
Italian ja Tšekin valtuuskunnan tiedotusasia Italian, Kreikan, Kyproksen, Latvian, Romanian, Tšekin ja Unkarin puolesta (10846/20)

Italia ja Tšekki esittelivät kannanoton (non-paper) ”Front of Pack Nutrition Labeling - FOPNL” – eli elintarvikepakkausten etupuolella ilmoitettavista ravintoarvomerkinnöistä.

Elintarvikemerkinnöillä on tärkeä rooli komission toukokuussa 2020 antamassa tiedonannossa "Farm to Fork” -strategiassa oikeudenmukaisen, terveellisen ja ympäristöystävällisen elintarvikejärjestelmän luomiseksi. Strategiassa ilmoitetaan myös komission aikomuksesta ehdottaa yhdenmukaistettuja pakollisia pakkausmerkintöjä, jotta kuluttajat voisivat tehdä tietoon perustuvia, terveellisiä ja kestäviä ruokavalintoja. Tällaisen ehdotuksen odotetaan tulevan vuoden 2022 loppuun mennessä. Puheenjohtajavaltio Saksa edistää aktiivisesti asiasta käytävää keskustelua erilaisilla aloitteilla, kuten lokakuussa pidettävässä elintarvikejohtajien konferenssissa ja joulukuussa 2020 annettavissa neuvoston päätelmissä, joiden tarkoituksena on tunnistaa EU:n mahdollisen yhdenmukaistetun FOPNL-järjestelmän tärkeimmät näkökohdat.

Maaryhmä pitää pakkausten etupuolen ravintomerkintöjä ja EU:n yhdenmukaistetun FOPNL-järjestelmän kehittämistä erittäin tärkeänä sekä tuottajille että erityisesti kuluttajille. Se esittää tausta-asiakirjassaan joitakin perusperiaatteita, joiden tulisi ohjata järjestelmän kehittämistä ja jotka se pyytää ottamaan huomioon laadittaessa neuvoston päätelmiä.

Italia korosti, että perinteiset tuotteet, yhden raaka-aineen tuotteet ja alueellisesti suojatut tuotteet tulisi jättää merkintöjen ulkopuolelle. Kuluttajat tarvitsevat merkinnöistä koulutusta ja tiedotusta. Järjestelmän on lisäksi oltava vapaaehtoinen. Tšekki lisäsi, että nykyiset merkinnät ovat riittämättömiä, mutta uudet merkinnät vaativat perusteellisen keskustelun ja merkintöjen oltava vapaaehtoisia. Kreikka tukee asiakirjaa ja vapaaehtoisia merkintöjä ja niiden valmistelu vie aikaa. Oliiviöljy on jätettävä merkintöjen ulkopuolelle. Slovenia totesi kuluttajien tarvitsevan tietoa ja järjestelmän on oltava harmonisoitu.

Slovakia ja Malta tukevat asiakirjaa, mutta järjestelmä ei saa aiheuttaa hallinnollista taakkaa. Lisäksi Maltan mielestä kansalliset erityispiirteet on otettava huomioon ja öljyt, maito sekä hunaja pitää jättää ulkopuolelle. Kypros tukee myös tausta-asiakirjaa, kuluttajat tarvitsevat tietoa mutta merkintä ei saa haitata sisämarkkinoiden toimivuutta. Myös Espanja korosti sisämarkkinoiden toimivuutta ja perinteiset elintarvikkeet voidaan jättää merkintöjen ulkopuolelle. Portugal kannattaa harmonisoituja merkintävaatimuksia, jos niissä säädetään vain aivan välttämätön harmonisaatiotaso, merkinnät eivät saa haitata perinteisiä tuotteita kuten öljyt ja juustot.

Romanian mielestä järjestelmän on oltava objektiivinen, eikä se saa leimata joitakin elintarvikeryhmiä, kuten perinteiset tuotteet. Ranskan mielestä harmonisointi on tarpeen ja järjestelmän on oltava kuluttajille helppo, värikoodit ovat selviä. Myös Unkarin mielestä harmonisointi tarpeen, järjestelmän on perustuttava tutkittuun tietoon ja otettava huomioon kunkin maan erityisvaatimukset.

Tanska kannattaa myös harmonisoituja merkintöjä, mutta niiden on oltava pakollisia ja kansalliset ravintosuositukset on otettava huomioon. Vapaaehtoiset ja tällä hetkellä jo käytössä olevat merkinnät voivat toimia rinnakkain. Myös Ruotsi korosti jo toimivien merkintöjen jatkumista, esim. pohjoismainen avainmerkintä on ollut käytössä jo 30 v ja tutkitusti hyvin toimiva. Alankomaat tukee pakollisia merkintöjä, niiden on oltava kuluttajille selkeitä ja perustuttava tutkittuun tietoon, lisäksi tarvitaan vaikuttavuuden arviointi. Belgian mielestä aihe on tärkeä, mutta nyt on liian varhaista ottaa kantaa yksityiskohtiin ja tarvitaan vaikuttavuuden arviointi.

Komissio kiitti maaryhmän esitystä ja tausta-asiakirjaa. Kuluttajat tarvitsevat tietoa terveellisten valintojen tueksi. Kahden vuoden sisällä komissio tuo esityksen merkinnöistä, mutta sitä ennen komissio konsultoi jäsenmaita ja tekee eri vaihtoehdoista vaikuttavuuden arvioinnin. Komissio ottaa huomioon kuluttajien tarpeet ja sisämarkkinoiden toimivuuden ja on kuullut jäsenmaiden huolen esimerkiksi perinteisten tuotteiden osalta. Komissio pyytää EFSA:lta myös tieteellistä arviota. Komissaari muistutti, että merkintöjen lisäksi tarvitaan kuluttajainformaatiota.

Puheenjohtaja kiitti maaryhmää esityksestä ja delegaatioita käydystä keskustelusta. Neuvoston elintarvikemerkintätyöryhmä jatkaa aiheen käsittelyä neuvoston päätelmien rakentamiseksi.

c) Häkkikanaloiden kielto
Tšekin valtuuskunnan tiedotusasia (10844/20)

Tšekin tasavalta tiedotti neuvostoa ehdotuksestaan häkkikanaloiden kieltämisestä Euroopan unionissa. Tausta-asiakirjassaan Tšekki perustelee kieltoesitystään sillä, että Euroopan kansalaiset vaativat munivien kanojen pitämistä paremmissa hyvinvointiolosuhteissa. Aikaisemmin tällaiset aloitteet johtivat perinteisten ritilähäkkien kieltämiseen Euroopassa vuonna 2012. Tšekki haluaa ehdottaa sujuvaa ja yhdenmukaista siirtymistä Euroopan munantuotantoon, jotta voidaan pitää tasavertaiset olosuhteet unionin sisämarkkinoilla. Tšekki ehdottaa Euroopan komissiolle munivien kanojen hyvinvoinnin parantamisen yhteydessä harkitsemaan häkeissä olevien munivien kanojen yhdenmukaistettua kieltämistä viimeistään vuodesta 2030 alkaen.

Perinteisissä ritilähäkeissä pidettävien munivien kanojen osalta on voimassa direktiivi 1999/74/EY, joka kieltää perinteisten häkkien käytön munantuotannossa vuodesta 2012 lähtien, ja munivia kanoja on pidettävä vain ns. virikehäkeissä tai lattiakanaloissa. Tšekki kannattaa vastuullista lähestymistapaa eläinten hyvinvointia koskeviin sääntöihin, mukaan lukien täysin siirtyminen järjestelmiin, jotka ovat direktiivin mukaisia.

EU:n kuluttajat vaativat munivien kanojen hyvinvoinnin lisäämistä, ja monet vähittäiskauppaketjut siirtyvät häkeissä olevien munivien kanojen munien myynnistä lattiakanaloiden tuottamiin muniin. Jäsenvaltioilla on kuitenkin erilaisia lähestymistapoja virikehäkkituotantoon. Jotkut jäsenvaltiot kieltävät virikehäkit ja vaativat tuottajia toimittamaan munia vain vaihtoehtoisten lattiakanaloista. Yksittäisten jäsenvaltioiden päättämät häkkikasvatuksen yksipuoliset kiellot kansallisella tasolla eivät ole toivottavia, koska ne johtavat epätasa-arvoisiin olosuhteisiin sisämarkkinoilla. Munatuottajien kilpailukyvyn varmistamiseksi yksittäisissä jäsenvaltioissa häkkikasvatusta on käsiteltävä yhdenmukaisella tavalla Euroopan unionin tasolla. Lainsäädäntövaatimusten täyttämiseksi maanviljelijät ovat käyttäneet huomattavia varoja ja on korvattava niiden viljelijöiden mahdolliset menetykset, jotka joutuvat lopettamaan tilanpidon tai ovat investoineet turhaan häkkikasvatustuotannon kiellon seurauksena.

Tšekki kehottaa Euroopan komissiota analysoimaan markkinatilannetta ja –vaikutuksia perinteisten häkkikanaloiden kieltämisen johdosta ja esittämään lainsäädäntöehdotuksen, joka kieltää munien tuotannon virikehäkeissä Euroopan unionissa. Lisäksi Euroopan komission olisi tarkasteltava häkkikasvatettujen munien tuontia kolmansista maista, joissa munantuottajien ei tarvitse noudattaa tiukkoja EU:ssa vaadittuja hyvinvointivaatimuksia.

Useat maat (DK, SE, LU, SK, AT, FR, CY, GR, IT) kannattivat aloitetta yleisellä tasolla ja siirtymistä kohti häkitöntä tuotantoa osana eläinten hyvinvoinnin parantamista. Tanska muistutti lisäksi, että yli miljoona Euroopan kansalaista on allekirjoittanut vetoomuksen häkkikanaloiden kieltämiseksi. Pitkiä siirtymäaikoja ja tukitoimia tuottajille kuitenkin peräänkuulutettiin, sekä komission puolelta tulevaa lakialoitetta jäätiin odottamaan, jotta asia etenisi. Kolmansista maista tuontia pyydettiin tarkkailemaan,

jottei heikomman hyvinvoinnin tason maista virtaisi halvempia tuotteita markkinoille ja siten haittaisi EU:n sisäistä tuotantoa ja tuottajia.

Slovenia pyysi pohtimaan aloitteen vaikutuksia eurooppalaisiin tuottajiin. Romania suhtautui nihkeästi, koska maassa on juuri tehty isoja investointeja, jotta vastataan nykyisen lainsäädännön vaatimuksiin. Kroatia, Bulgaria, Puola ja Malta eivät tue aloitetta vedoten Romaniankin mainitsemiin investointeihin sekä siihen, että koko maan tuotanto (Bulgaria ja Malta) on häkkikanaloissa - kielto lopettaisi käytännössä kaiken kananmunatuotannon.

Komissio painotti kansalaisten kirjoittamaa vetoomusta ja aikoo jatkaa asian käsittelyä. Komissio huomioi sen, etteivät sisämarkkinat vaarannu. Asiaa pohditaan yhtenä osana EU:n eläinsuojelulainsäädännön toimivuuden arviointia.

Puheenjohtaja korosti EU:n korkeaa eläinsuojelutasoa. Vaatimukset on otettava huomioon, kun tarkastellaan tuontia kolmansista maista. Puheenjohtaja totesi neuvoston saaman aiheen esittelyn ja siitä käydyn keskustelun.

d) Afrikkalainen sikarutto Saksassa
Saksan valtuuskunnan tiedotusasia (10825/20)

ja

e) Sianlihamarkkinat
Tšekin valtuuskunnan tiedotusasia (10904/20)

Afrikkalaiseen sikaruttoon ja sianlihamarkkinoihin liittyvät kohdat käsiteltiin yhdessä terveys- ja maatalouskomissaarien läsnä ollessa.

Saksa tiedotti neuvostoa Afrikkalainen sikarutto (ASF) -tapauksista, jotka on havaittu villisioissa Brandenburgissa, Saksassa - lähellä Puolan rajaa. Ensimmäinen ASF-tapaus vahvistettiin 10. syyskuuta 2020 villisiassa, joka löydettiin kuolleena Spree-Neißen maaseudulta. Alueellistamisperiaatteen mukainen tartuntavaarallinen alue perustettiin välittömästi; tähän vyöhykkeeseen sovelletaan sikojen ja siantuotteiden liikkumista koskevia rajoituksia. Muita ASF-positiivisia villisikoja löydettiin myöhemmin riskialueelta. Toimivaltaiset viranomaiset pyrkivät nopeasti saamaan tarkan yleiskuvan tilanteesta ja toteuttavat kaikki toimenpiteet taudin leviämisen estämiseksi. Saksa kiittää Euroopan komissiota tähänastisesta tuesta ja pyytää jatkuvaa tiivistä yhteistyötä taudin torjumiseksi sekä taloudelle ja kauppasuhteille kolmansien maiden kanssa kohdistuvien vaikutusten rajoittamiseksi.

Tšekki toi esille huolensa sianlihamarkkinoista ja voimakkaasti laskeneista hinnoista. Komission pitää arvioida markkinatilanne ja ryhtyä tukitoimiin.

Useat jäsenvaltiot (ES, FI, LV, DK, BE, LU, SK, PL, SI, FR, HU, BG) esittivät huolensa sikarutosta ja sen leviämisestä, lisäksi esitettiin solidaarista tukea Saksalle ja pahoiteltiin tilannetta. Puheenvuoroissa (mm. ES, FI, FR, BG) korostettiin myös sitä, että EU:n alueellistamisperiaate on saatava kolmansien maiden hyväksymäksi ja tässä tarvitaan edelleen työtä. Tiivistä yhteistyötä jäsenmaiden ja EU:n välillä korostettiin useaan otteeseen, sillä tauti on yhteinen ongelma. Slovenia mainitsi epäselvistä säännöistä, niiden tulisi olla yhtenäiset taudin tehokkaaseen torjuntaan. Villisikapopulaatioiden seurantaa ja hallintaa vaaditaan taudin hillitsemiseksi. Tanska muistutti, että tarvitaan lisää tieteellistä tietoa taudin leviämisestä ja vastustamisesta.

Belgia ilmoitti, että lokakuussa tulee kuluneeksi vuosi heillä löydetystä viimeisimmästä tautitapauksesta villisioissa. Bulgaria kiitteli komissiota saamastaan teknisestä ja asiantuntijatuesta ja tauti alkaa heillä olla hallinnassa mutta jatkuvaa valppautta vaaditaan edelleen.

Komissiolta toivottiin joissakin puheenvuoroissa tukea sianlihamarkkinoille, jotta hinnat eivät pääse liian alhaiseksi. Tšekin aloitetta tukivat Puola, Bulgaria ja Slovakia, myös Latvia, Belgia ja Unkari vaativat tukitoimia. Muut puheenvuoron pitäneet maat kannattivat markkinoiden tarkkaa seuraamista.

Terveyskomissaari Kyriakides painotti tiiviin yhteistyön ja tiedottamisen merkitystä, josta Saksa saikin kiitosta. Toimien pirstaloituminen tekee EU:sta haavoittuvaisen, joten yhteistyö on välttämätöntä ja toimien on oltava yhteneviä. Komissio lupaa tukea jäsenmaita teknisesti ja asiantuntija-avulla jatkossakin. Komissio jatkaa kauppakumppaneiden kanssa tiivistä keskustelua, että he ymmärtävät ja hyväksyvät EU:n alueellistamisperiaatteet.

Maatalouskomissaari Wojciechowski ei luvannut jäsenmaille tai sianlihamarkkinoille taloudellisia tukitoimia. Niitä voidaan harkita vain erittäin tiukan arvioinnin jälkeen. Markkinoihin ei halua puuttua kuin vain äärimmäisessä tilanteessa, mutta tilannetta seurataan. Kauppakumppaneiden tulee ymmärtää ja hyväksyä alueellistamistoimet, joilla varmistetaan sianlihan turvallisuus. Tulee myös etsiä uusia ja vaihtoehtoisia kauppakumppaneita. Maatalouskomissaari mainitsi sianlihantuotannon olevan keskittynyt suuriin yksiköihin ja korosti paikallisen tuotannon ja kulutuksen sekä lyhyiden kuljetusmatkojen merkitystä.

Puheenjohtaja toivoi, että kuluttajat tiedostavat, ettei ASF ole vaarallinen ihmisille eikä tauti toivottavasti aiheuta tarpeetonta paniikkia covid-pandemian lisäksi.

Suomen edustajat
pes Kivimäki, Hörman, Kytölä, Pehkonen, Rönty (EUE)

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain.

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM